Maa- ja metsätalousministeriö, luonnonvaraosasto, erätalousyksikkö

Erityisasiantuntija Jussi Laanikari
p.0407336229

HE 29/2019 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 ja sen puitteissa riistatalous

Muistio valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston kuulemiseen 8.11.2019

30.40.42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

- Momentille esitetään 8,85 milj. euroa. Määräraha säilyy vuoden 2019 talousarvion tasolla.
- Määräraha käytetään vuonna 2019 tapahtuneiden petovahinkojen korvaamiseen
- Vahingot tulevat olemaan arviolta 1 milj. euroa pienemmät kuin vuoden 2018 vahingot
- Vuonna 2018 vahinkojen määrä oli noin 7,75 milj. euroa, josta porovahinkojen osuus oli 7,23 milj. euroa ja kotieläinvahinkojen osuus 0,5 milj. euroa ja vahinkojen ehkäisemistoimenpiteiden osuus noin 0,5 milj. euroa
- Vuoden 2018 petovahinkokorvaukset pystyttiin maksamaan täysimääräisesti, koska riistavahinkolain 15 §:n poikkeuksellisen suuret porovahingot eli ns. Lex Halla –korvauselementti kumottiin (15.3.2019/318).
- Vuoden 2020 alusta pyritään kotieläin-, irtaimisto- ja mehiläisvahingot korvaamaan sitä mukaa kuin niitä syntyy, joten momentilla tulee olla 2019 vahinkojen lisäksi riittävä puskuri näiden hoitamiseen.

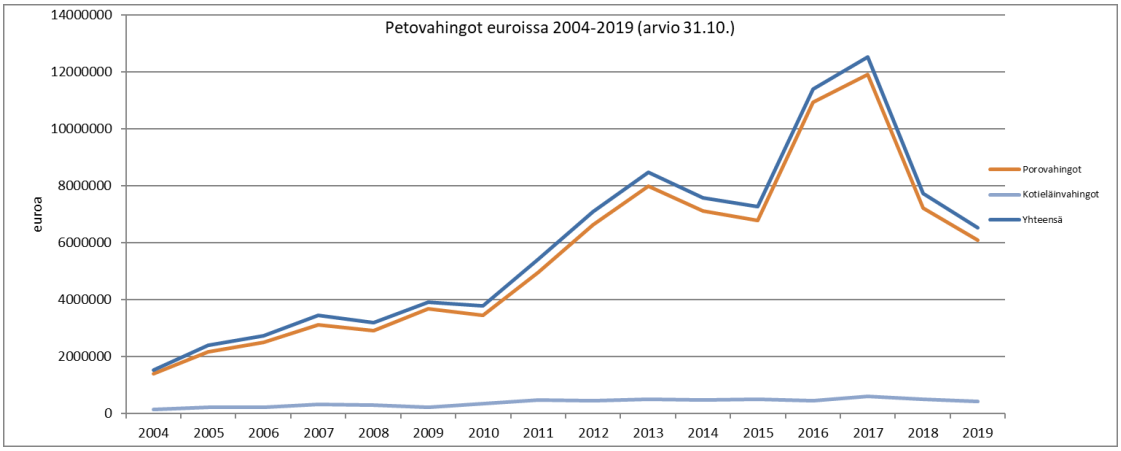

30.40.41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

- Momentille esitetään 5,6 milj. euron määrärahaa. Määräraha koostuu tulomomentille 12.30.42 kertyvistä hirvieläinten pyyntilupamaksuista.

- Vuoden 2019 talousarvioon verrattuna määräraha nousee 0,225 milj. eurolla. Nousu johtuu pyyntilupamäärän kasvusta. Tavoitteena on saalismääriä nostamalla vähentää hirvieläinten aiheuttamia maatalous-, metsä- ja liikennevahinkoja. Momentin määräraha käytetään hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuviin menoihin sekä riistavahinkorekisteristä ja muista hirvieläinten metsästyksen hallinnointiin liittyvistä tietojärjestelmistä (mm. omariista) aiheutuviin menoihin. Lisäksi varoja voidaan käyttää hirvieläinkantojen seurannasta, tutkimuksesta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä muihin vastaaviin menoihin.
- Aikuisen hirven pyyntilupamaksu on 120 ja vasan 50 euroa. Hirven osalta maksukertymän taso säilyy ennallaan (4,950 milj. euroa), mutta valkohäntäpeurojen pyyntilupien osalta maksukertymän arvioidaan nousevan 0,225 milj. euroa (0,650 milj. euroon)
- Hirvieläinten aiheuttamat metsävahingot 2019 nousivat edelleen odotetusti riistavahinkoasetuksen muutoksen (toukokuu 2017) myötä ja uusien metsävahinkojen summa-arvotaulukoiden käyttöönoton johdosta edellisvuoteen verrattuna ollen 1,976 milj. euroa. Edellisenä vuonna vahingot olivat 1,442 milj. euroa. Hirvieläinten aiheuttamat maatalousvahingot puolestaan laskivat 0,440 milj. euroon. Edellisenä vuonna ne olivat 0,514 milj. euroa.

30.40.50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

- Momentille esitetään 14,810 milj. euron määrärahaa.
- Vuoden 2019 talousarvioon verrattuna määräraha kasvaa 3,059 milj. euroa, josta3,1 milj. euroa aiheutuu hallitusohjelman mukaisista lisäyksistä. Vähennyksenä huomioitu riistanhoitomaksujen kertymän alenema 0,041 milj. euroa.
- Määräraha perustuu riistanhoitomaksukertymään, joka on merkitty tuloarvion momentille 12.30.45. Arvioitu metsästäjämäärä vuodelle 2020 on 304 400. Momentille arvioidaan kertyvän 11,710 milj. euroa.Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa ja alle 18-vuotiaalta 20 euroa.

- Riistanhoitomaksu on valtion metsästäjiltä keräämä veroluontoinen maksu, jonka valtio ohjaa laissa riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta säädetyllä tavalla riistahallinnon ylläpitämiseen ja riistatalouden edistämiseen.

- Hallitusohjelman lisäyksestä 3 milj. euroa käytetään Valtakunnallisen Sotka-hankkeen (Sorsalintujen tilan kohentaminen) käynnistämiseen.
- Hanke kytkeytyy YM:n Helmi-elinympäristöohjelmaan. Hankkeessa
  1. rakennetaan vesilintujen levähdysalueverkostoa arvokkaiden lintuvesien kunnostuksen yhteydessä,
  2. toteutetaan monivaikutteisia riistakosteikkoja,
  3. kehitetään valuma-aluetasoisen suunnittelun avulla riekkojen elinympäristöiksi soveltuvien soiden ennallistamista yhteistyössä vaelluskalapurojen kunnostuksen toimijoiden kanssa,
  4. kokeillaan uusia hallinnointi ja rahoitusmalleja käytännössä
  5. edistetään taantuvien riistalintulajien kannanseurantaa ja tutkimusta.
- Sotka-hanke on poikkihallinnollinen yhteistyöhanke, jossa on toimijoita niin ympäristö- kuin riistahallinnon puolelta. Hanke tukee paikallisten maanomistajien ja metsästysoikeuden haltijoiden elinympäristöjen hoitotöitä ja työllistää urakoitsijoita ja suunnittelijoita.
- Hanke työllistää ja osallistaa lukuisia alan järjestöjä ja myös aktivoi paikallisen väestön vapaaehtoistyötä sekä edistää yksityisen rahoituksen kanavoimista.